

Staatssecretaris van Oorlog (Fockema Andreae) aan minister van Oorlog (Schokking), 17 feb. 1950.

Voor Schokking persoonlijk van Fockema Andreae.

Mede naar aanleiding van het telefoongesprek van 16 Januari deel ik het volgende mede:

A. Woensdag diner ten paleize, waaraan mede aanzaten van Nederlandse zijde Hirschfeld, Moorman, Kist en Buurman. Was verrast deze stijlvolle vriendelijkheid te ontvangen op de voor RIS belangrijke dag van de opening van het Parlement. President Sukarno toonde zich erkentelijk voor de samenwerking op militair gebied. Hij verklaarde met nadruk overgang Indonesische militairen KNIL te willen vergemakkelijken. Op hoger niveau is de samenwerking niet onbevredigend, doch op lager niveau is de spanning onderling niet zonder gevaar. Ik krijg de indruk, dat de President de kwestie N.-Guinea bepaald niet in de weg wil stellen aan de samenwerking Nederland-Indonesië.

De gunstige indruk welke ik ontving was een versterking van de hoopgevende reacties, welke Buurman en ik van de Sultan van Djokja en Kol. Simatupang meenamen na een onderhoud van anderhalf uur, waarin wij verschillende belangrijke problemen bespraken. Mijn bepaald weinig optimistische gevoelens zijn hierdoor sedert gisteren verbeterd.

B. Overgang KNIL-personeel naar RIS, ofschoon psychologisch en praktisch heel erg moeilijk, wordt thans ook op Java door ons gestimuleerd. Belangrijk hierbij is, dat KNIL-personeel vertrouwen krijgt in voortdurende redelijke verzorging en behoud van eigen eenheid, althans voorlopig. RIS is bereid tot medewerking in deze geest. Overgang van enkele onderdelen buiten Java wel succesvol doch onaangename reacties te vrezen wanneer verzorgingsapparaat wegvalt. Wij zijn daarom van oordeel; dat in verband Nederlandse Militaire Missie moet worden bereikt dat wij in sterke mate medewerken aan de organisatie van een ordelijke verzorging van de RIS-strijdkrachten. Hierbij intern probleem dat snelle repatriëring KL verzorgende diensten sterk aantast.

Ben van mening dat wij, ook al is dit voor Nederland organisatorisch voorshands niet gemakkelijk, krachtig hebben bijgedragen tot het bereiken in dit opzicht van een rustverwekkend resultaat.

C. Materieel behoefte strijdkrachten RIS is groot. Spoedige overdracht van KL-materieel dat daarvoor in aanmerking komt zal zeer goed werken. Ik zal nog nader hierover seinen, doch onderstreep reeds thans, dat overkomst naar Indonesië van deskundigen KMG Nederland zeer gewenst is. Naar mijn gevoelen ontkomen wij bij beoordeling van de vraag welk materieel voor overdracht in aanmerking kan komen niet aan het conflict, dat in sommige gevallen weliswaar KL sterke behoefte heeft aan terugzending, doch anderzijds vitale functies strijdkrachten RIS zouden worden lamgelegd bij repatriëring van dit materieel. B.v.: gereedschappen van door KL uitgezonden mobiele werkplaatsen thans de enige outillage van legerreparatiebedrijven alhier. Hier behalve materiële belangen ook duidelijke psychologische factoren op Unieniveau aanwezig, welke alle aandacht verdienen.

D. Materieel N.-Guinea wel oplosbaar mits wij eventueel voor slecht te restitueren goederen compensatie met KL-goederen kunnen bieden. Behandel dezer dagen dit onderwerp meer uitvoerig met Minister van Defensie en zend nader sein.

E. Over instelling Missie, waarvan wij voorshands Gen.-Majoor Van Langen als Hoofd willen doen optreden, komt zeker accoord tot stand. Spoed ook aan onze zijde geboden, daar de aanvankelijke grote bereidheid van personeel om in verband Missie door te dienen zienderogen tanende. Acht thans evenwel vorming goede kern alsnog mogelijk.

F. Mede ten gevolge van doeltreffende maatregelen onzerzijds is de actie Westerling minder actueel en zijn de reacties daarop verzwakkend. Heb vertrouwen dat wij deze zaak vrijwel geheel

kunnen klaren. Men schenke in Nederland in openbaarheid vooral niet te veel aandacht aan deze affaire.

G. Heb goede indruk van houding en moreel onzer troepen. Vond heden indruk bevestigd door geestelijke verzorgers. Zal meer dan bij vorig bezoek aandacht schenken aan de troep, welke daarvoor zeer gevoelig. Vooral de buitenposten hebben daarop recht. Kan mij niet losmaken van de eerbied voor wat de eenvoudige soldaat hier doet. In hun eenvoud ligt een sterk element van waardigheid waarvoor deze samenleving zo gevoelig. Naar Indonesië moet ook van Regeringszijde zo sterk mogelijk uitgaan de zelfbewustheid en de vastbeslotenheid van een natie, die weet wat zij wil. Psychologisch is een hart onder de riem der hier werkende Nederlanders aller noodzakelijkst en zorg van onze Overheid en samenleving voor de geestelijke en materiële noden dezer landgenoten onherroepelijk noodzakelijk.

H. Heden afscheid Bandung Gen.-Maj. Engles en installatie Kol. Ohl. Waardig en geslaagd. Verzoek U bijzondere aandacht te schenken aan Engles bij aankomst in Nederland Maandag a.s. Deze merkwaardige met Indonesië vergroeide figuur heeft veel goeds gedaan, waarvan Nederlanders en Indonesiërs heden ondubbelzinnig deden blijken.

I. De Sultan van Djokja ondersteunde sterk de overkomst van Karel Lotsy, wiens bezoek ook onze troepen welkom zal zijn. Verzoeken Lohman met Niwin contacten en eventueel medewerking vanwege

J. Zal Moorman uitvoerig spreken voor diens vertrek en hem verzoeken U persoonlijk zo goed mogelijk in te lichten over de grote moeilijkheden hier waarachter toch gunstig perspectief niet hoeft ontbreken.